

Eix Turisme

Barcelona és avui una de les principals destinacions turístiques d'àmbit internacional. Aquesta activitat ben regulada i dosificada podria suposar un enriquiment econòmic, cultural i social per al conjunt de la ciutadania. No obstant això, la mala gestió de l'actual govern municipal amb els interessos d'alguns *lobbies* empresarials són la causa d'una sèrie de conflictes que s'associen avui al fenomen del turisme: augment dels preus, problemes de convivència, destrucció del teixit social i econòmic dels barris, saturació del paisatge urbà i precarització de les condicions laborals. En lloc d'invertir aquesta tendència i de buscar un model més sostenible, s'intenta buscar altres llocs on seguir desenvolupant un procés de "colonització" que respon més als interessos dels grans operadors econòmics que no pas de la ciutadania.

És per això que defensem la necessitat urgent d'una economia més diversificada i justa. Volem defensar el dret a la ciutat i que la riquesa del turisme es reverteixi en les persones que hi viuen. Creiem que la ciutadania té dret a viure en una ciutat social i culturalment viva, atractiva i acollidora per a tothom.

DIAGNÒSTIC

Demanda turística i oferta d'allotjaments

Els turistes que van pernoctar en establiments hotelers de la ciutat l'any 2013 van ser 7.571.766, segons les dades del Gremi d'Hotels que ofereix Turisme de Barcelona, dels quals aproximadament un 80% eren de nacionalitat estrangera, mentre que la xifra de pernoctacions (hotels i pensions) va ser de 16.485.074. Aquestes dades no tenen en compte els apartaments turístics, sobre els quals no hi ha dades oficials, ni tampoc la xifra d'excursionistes diaris (majoritàriament provinents de creuers), però es calcula que sumats a la resta de modalitats la xifra de turistes que passen per la ciutat arriba als 27 milions a l'any.

D'acord amb les dades que ofereix el Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona, el 2013 l'oferta hotelera de la ciutat comptava amb 603 unitats, la majoria de les quals estan classificades com a hotels (365) i pensions (238). El nombre global de llits el 2013 era, respectivament, de 36.818 i 67.567. Aquesta dada no té en compte l'oferta d'habitatges amb llicència d'ús turístic (HUT, habitatges d'ús turístic), que va arribar a les 9.606 unitats el 2014. Aquesta xifra de 365 hotels a dia d'avui gairebé duplica les dades de l'any 2000, i mostra que s'ha incrementat un 17% en relació amb el 2008. Observant el nombre de places, el creixement durant el període 2000-2013 ha estat del 115,6%, i en el període 2008-2013, del 18,6%.

Concentració de l'oferta hotelera

De les 603 unitats que el 2013 conformaven l'oferta hotelera de la ciutat, un 35,3% se situaven a Ciutat Vella (213 unitats), mentre que en termes d'habitacions i places el districte reuneix respectivament el 29,5% i el 29,1% del total. Aquests valors superen lleugerament els que presenta el districte de l'Eixample, i es distancien molt més de la resta de districtes de Barcelona. La dada resulta més impactant si considerem la limitada superfície de Ciutat Vella (4,3% de la ciutat) i la seva població (6,4% del total). La pressió hotelera sobre la població resident es pot calcular en termes de places per habitant, la qual cosa suposa a Ciutat Vella una plaça per cada 5 residents.

Tot i la congelació de l'atorgament de llicències per a allotjament turístic a Ciutat Vella, han sorgit plataformes que promouen altres formes d'allotjament turístic sota el model *bed&breakfast* que sobreexploten el territori i que no estan regularitzades fiscalment. A conseqüència d'això, la pressió turística sobre el districte no ha deixat de créixer. Tot i que Ciutat Vella és el cas més paradigmàtic, aquesta tendència es comença a visibilitzar en

altres barris adjacents, com són el Poblenou, el Poble-sec, l'Eixample, i fins i tot Gràcia.

Creueristes

Barcelona s'ha convertit en el quart port de creuers a escala mundial i el primer amb un creixement exponencial en l'última dècada (exceptuant Florida, EUA). El 2013 es van registrar aproximadament 2,6 milions de passatgers, una xifra que gairebé va quintuplicar la dada de l'any 2000. El nombre de creuers va passar de 495 el 2000 a 835 el 2013, la qual cosa suggereix un augment significatiu del tonatge i de la capacitat mitjana dels creuers que atraquen a la terminal de Barcelona. El 42% està representat per passatgers en trànsit, dada que equival pràcticament a una mitjana de 3.000 persones al dia que simplement passen unes poques hores a la ciutat, concentrant-se inevitablement en la seva majoria en les àrees turístiques més emblemàtiques de Barcelona. Més enllà de les conseqüències de massificació que aporta aquest tipus de turisme (incloent-hi els pocs ingressos econòmics que deixen a la ciutat), també té un impacte ecològic important pel que fa a la contaminació acústica i atmosfèrica.

Destrucció del teixit veïnal i del comerç tradicional

Al mateix temps que l'oferta i la demanda turística augmenten constantment i de forma significativa a la ciutat i, en particular, a Ciutat Vella, aquesta última es caracteritza per una tendència demogràfica negativa. A partir del 2006, el nombre de residents a Ciutat Vella ha començat a decreixer, i ha perdut el 8,7% de la seva població en 7 anys (2006-2013). Mentrestant, el nombre d'habitants de la ciutat s'ha mantingut constant (+ 0,4%). Pel que fa als barris, el més afectat és el Gòtic, amb una reducció de població del 40,8%, i és també el barri amb més oferta hotelera.

D'altra banda, segons dades de Turisme de Barcelona, el 2007 s'estimava en 78 milions el nombre de visitants de la Rambla en un any, 214.000 al dia, dada que s'ha incrementat en aquests últims 6 anys. Aquest exemple

reflecteix una tendència cap al monocultiu turístic que té com a conseqüència, de manera generalitzada en tots els barris, tres fenòmens de gran impacte: per una banda, una important pèrdua de població resident a causa de l'augment dels preus en l'habitatge i en els comerços; el desplaçament del teixit comercial i de serveis als barris més afectats; i un augment del malestar dels veïns i veïnes per l'impacte negatiu d'aquestes activitats que evidencia una situació de descontrol i falta d'estratègia per part de les institucions responsables. Aquest procés de degradació, mitjançant l'expulsió dels habitants i l'empobriment de la seva identitat, representa també un risc per a qualsevol aposta alternativa de model turístic socialment sostenible començant pel respecte a les seves realitats físiques i socials.

Els conflictes relacionats amb la massificació de l'espai públic al Poble-sec i al Poblenou; els problemes de mobilitat de la zona de la Sagrada Família; els processos de privatització de llocs com el Port Vell, el Parc Güell i el castell de Montjuïc; o els problemes de convivència que s'han manifestat a la Barceloneta, deixen palès que el model de turisme de Ciutat Vella s'està estenent com una metàstasi a la resta de barris de la ciutat.

Mercat de treball: precarització i males pràctiques empresarials

La indústria del turisme sumada a la liberalització del mercat laboral i acompanyada per un context de crisi econòmica ha derivat en una precarització sistemàtica de les condicions laborals en el sector dels serveis, concretament en l'hostaleria. Dades publicades pel Ministeri de Treball el 2012 informen que en un 23,9% de les inspeccions realitzades s'han detectat situacions irregulars de treball, de les quals un 30% provenen precisament de l'hostaleria.

Les pràctiques més freqüents són els contractes de treball a mitja jornada que es complementen amb una altra mitja jornada en negre, les jornades laborals que excedeixen el màxim establert per la llei (40 h setmanals) i no són retribuïdes, els contractes de pràctiques

a estudiants del sector que en realitat són utilitzats com a mà d'obra barata, els contractes sense sou a estrangers en hostals a canvi d'allotjament, o l'externalització de serveis que precaritzen el sector i obvien els convenis pactats.

A això cal afegir que, tot i que la indústria del turisme receptor s'expandeix a gran velocitat, aquest creixement no ha anat lligat a la creació d'ocupació, i encara menys una ocupació digna. A Barcelona, durant el bienni 2011-2013, tot i l'augment de turistes (181.000) i de pernотacions hoteleres (gairebé 1 milió) i l'obertura de 26 nous hotels, el sector turístic (hostaleria i agències de viatges) hauria creat només 754 llocs de treball nous.

La Barcelona que volem

Perquè el turisme deixi de representar una emergència i una font de conflicte cal que l'Administració assumeixi el seu paper de vetllar pels interessos col·lectius. Si volem una ciutat que no basi la seva riquesa exclusivament en l'activitat turística, es necessiten alternatives de producció més justes, redistributives i menys rendistes. Volem guanyar el turisme per a una ciutat amb una economia al servei dels seus habitants, i amb una oferta més diversificada a través del desenvolupament de petites empreses i de cooperatives.

El turisme produeix beneficis i costos per a la societat, i a Barcelona aquests es distribueixen de manera desigual. Davant dels beneficis empresarials, hi ha costos socials inacceptables com l'expulsió d'habitants. Als barris més afectats pel turisme, la massificació de l'espai públic, la proliferació d'allotjaments turístics (regulars i irregulars) i l'augment dels preus són les causes principals d'un procés de despoblació que sembla imparabile. Volem guanyar el turisme a Barcelona perquè els barris de la ciutat segueixin habitats i repoblats, perquè els seus carrers i places segueixin vius i atractiu i per defensar la seva riquesa social i cultural.

Redistribuir riquesa significa també que les persones ocupades en el sector de l'hostaleria ho facin en condició regular, amb contractes laborals que reflecteixin la seva professió i la seva dedicació. Volem guanyar el turisme també per reivindicar el dret a unes condicions de treball dignes.

Defensem una idea de ciutat sense guetos turístics, amb un equilibri entre activitats. Creiem que, a través de plans d'usos, una estratègia de dispersió turística al conjunt de l'àrea metropolitana, i el diàleg constant amb el teixit associatiu de la ciutat, ja no es produirien els fenòmens de massificació que hem conegut. En lloc d'una escenografia buida, volem oferir a qui visita Barcelona una ciutat interessant, complexa i, sobretot, real.

Volem guanyar el turisme també per als turistes. Volem que les persones que decideixin visitar la nostra ciutat no siguin vistes com ens problemàtics i externs a la nostra realitat social. La seva integració com a ciutadans a curt termini amb drets i deures és fonamental per a una convivència sana i per potenciar la riquesa de Barcelona.

Per això, les nostres propostes van encaminades a:

- » La creació de mesures fiscals redistributives dels beneficis econòmics. Repercutir la taxa turística en serveis per a la ciutadania i per a la ciutat en lloc de destinar-la a la promoció del turisme.
- » L'aplicació d'una moratòria de noves llicències d'allotjament turístic (hotels, apartaments, HUT, AT, etc.) fins a elaborar un pla d'allotjament turístic a tota la ciutat i valorar l'impacte i les possibilitats de creixement.
- » La promoció de fórmules com el *bed&breakfast* sota el control de l'Administració pública.
- » L'establiment de condicions de treball dignes per al sector del turisme i de

l'hostaleria mitjançant un increment d'inspeccions laborals i campanyes de sensibilització.

- » La creació de mecanismes per assegurar la transparència i la participació ciutadana en els organismes de gestió del turisme.

- » La implementació de programes de protecció del patrimoni històric, comercial i monumental alhora que es procura garantir l'accés dels espais públics per part dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona.
- » L'aplicació de mecanismes estrictes de control sobre els apartaments turístics.